

Tørvegravning på Stavreby Lyng.

Ved udskiftningen i slutningen af 1700tallet flyttede Lynggården ud, hvor den ligger i dag. Nysø Gods beholdt jordene, som i folkemunde blev kaldt Lyngen. Gårdene havde græsningsret mod at passe hegn og rense Lyngåen. Folk omkring Lyngen skar tørv til eget brug, som blev brugt til brændsel. Dengang bestod Lyngområdet af planten lyng og af små søer og mosehuller. Det må have været et smukt syn, når lyngen blomstrede.

I 1938 blev Nygård bygget. Den ligger nærmest midt på Lyngen. Der blev gravet grøfter og åen blev gravet bredere for at få afvandet området. Lyngplanterne blev fræset op og man prøvede at udnytte jorden uden større held. Da 2. verdenskrig startede gik man så over til at grave tørv. Gårdens køer blev erstattet med heste, der blev brugt til at køre tørv rundt til aftagerne. Den lille, bugtede marksvejs-kørespor blev forbedret, så vejen bedre kunne klare den tungere kørsel. Og da man altid har omtalt den som Over Lyngen, blev navnet det officielle vejnavn. Der blev gravet tørv på begge sider af vejen og i dag ligger Lyngvejen ca. 2 meter over de omgivende marker. Vejen kan stadig slå revner p.g.a. den underliggende tørvs bevægelighed.

I krigsårene var der nok af arbejdskraft. Bl.a. måtte Stavrebys fiskere supplere indtægten ved at grave tørv, da det var svært at skaffe brændstof til fiskerbådene. I 1943 blev Nygård solgt til Aage Nielsen, og han fortsatte med den intensive tørvegravning. I begyndelsen skar man tørv med spade og håndkraft. Den våde tørv blev herefter stakket til tørring. Senere gik man mere og mere over til at affræse tørvelaget og presse det til briketter, der havde en bedre brændeværdi end skæretørv. Tørvegravningen blev til en god forretning for Aage Nielsen. Noget af tørv blev udskibet fra Roehavnen ved kirken. Havnen havde ligget ubrugt hen siden lastbilerne overtog roetransporten. Der blev udvundet så meget tørv, at der blev arbejdet i helårsdrift. I ca. 1950 var tørvelaget gravet op og den underliggende jord kommet til syne. Så blev der lavet intensiv afvanding af hele området med pumpe og sluse under Bøget Strandvej og udledning af vandet ud i Bøgestrømmen. Fritid var der også for de mange tørvarbejdere, og i bogen ”Tørv triller” af Jan Svendsen står der. ”At Jungshoved forsamlingshus lagde rum til mange gode fester. Også kortspil og drikkeri. Dans fandt man ofte anledning til, for folk på Jungshoved var meget selskabelige, som ude på en ø. Det var et hårdt liv, så de skulle da også have noget sjov.”

I dag ligger Lyngområdet som et helt almindeligt landbrugsland, men nogle vintre kan afvandingen ikke følge med og markerne ligger hen med store vandområder. Man kan så forestille sig, hvordan området kunne genopstå som et smukt naturområde, hvis pumperne blev slukket.

Anne Okholm.

